

# Klimatrelaterade finansiella upplysningar 2019

i enlighet med Task Force on Climate-related  
Financial Disclosures (TCFD) rekommendationer.

# Ett långsiktigt ansvar som skapar ekonomisk trygghet

Som en betydande leverantör av pensions- och försäkringsprodukter har Handelsbanken Liv en viktig roll att spela i omställningen till en hållbar ekonomi. Ska Parisavtalet och FN:s globala mål för hållbar utveckling realiseras måste kapital omdirigeras till investeringar som stödjer en hållbar utveckling. En av de största utmaningarna handlar om att stoppa den globala uppvärmningen som orsakas av utsläpp av växthusgaser. Effekterna av den globala uppvärmningen påverkar världsekonomin i stort med konsekvenser för företag i en rad branscher, däribland finansbranschen.

Vi förespråkar samarbete i kampen mot den globala uppvärmningen och stödjer internationella initiativ som Parisavtalet och rekommendationer från Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) om publik rapportering av klimatrelaterade risker och möjligheter.

På Handelsbanken Liv ser vi att klimatförändringarna påverkar både på vårt dagliga arbete och våra finansiella risker. Klimatfrågan är därför ett viktigt fokusområde i vårt hållbarhetsarbete. Genom att ta ansvar i hela verksamheten, främst genom att påverka de fondbolag vi erbjuder fonder ifrån, men även genom att aktivt välja bort fonder som är starkt beroende av fossila bränslen, så är vi en viktig del i omställningen till ett koldioxidneutralt samhälle.

Den senaste tidens omställning i samhället till följd av coronaviruset Covid-19 har satt både företag och myndigheter på hårda prov och effekterna på ekonomin är ännu svårbedömda. Hur väl förberett ett samhälle är på en större, oväntad händelse och den motståndskraft som finns aktualiseras av såväl klimatomställningen som i pågående pandemi.

Under 2019 tog vi ytterligare steg i den strategiska styrningen av klimatfrågorna genom att i större utsträckning än tidigare integrera frågorna i bolagets affärsprocesser och genom att förbättra våra klimatscenarioanalyser. Vi vidareutvecklade klimatkriterierna i fondutvärderingen för att kunna premiera fondbolag och fonder som arbetar systematiskt med att reducera sina utsläpp av koldioxid. Vi fortsatte att investera i

gröna fonder, välja bort investeringar i kolbolag och vi minskade exponeringen mot övriga fossila bränslen som olja och gas. I 86 (38) procent av fondutbudet väljs nu kol, olja och gas bort vilket motsvarar majoriteten av det förvaltade kapitalet.

Det här är vår andra årliga TCFD-rapport. Målet är att den ska vara värdefull för våra intressenter och vi välkomnar återkoppling på innehållet. Vi på Handelsbanken Liv kommer fortsätta engagera och lära oss för att förstärka vårt klimatarbete. Det kommer att gynna både dagens pensionssparare och framtida generationer.

Stockholm mars, 2020

Louise Sander



# Klimatrelaterade finansiella upplysningar

I redovisningen beskrivs hur Handelsbanken Liv tar hänsyn till klimatförändringar i samband med investeringsbeslut, hur klimatrelaterade risker och möjligheter identifieras, hur de hanteras och vilken påverkan de har på bolagets verksamhet, strategi, riskhantering och finansiella planering.

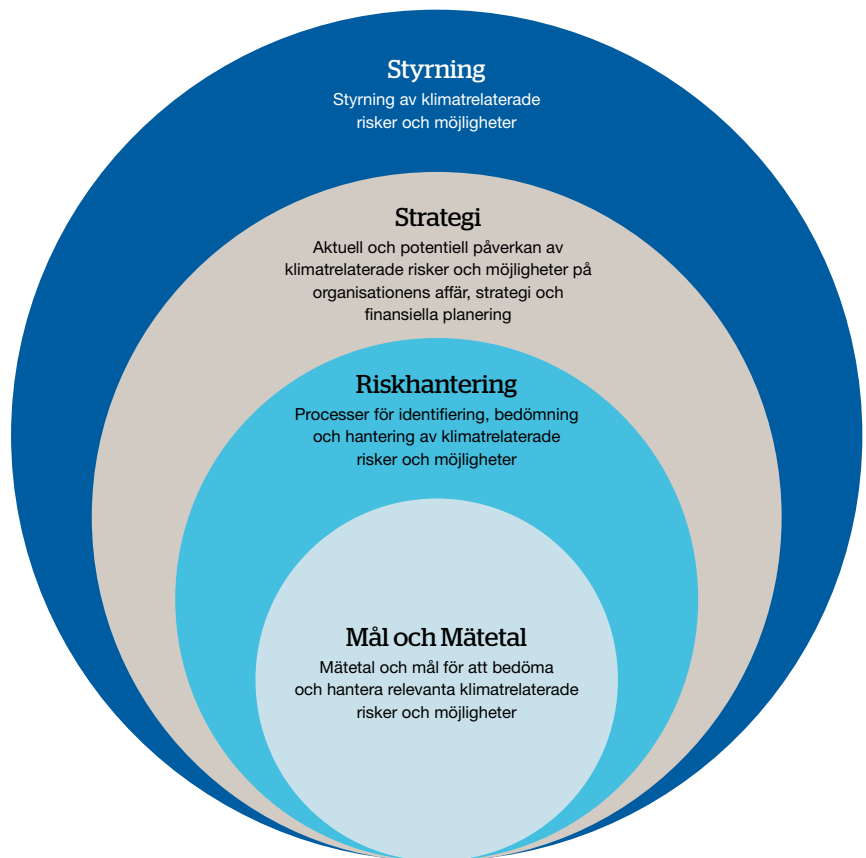
## KLIMATFÖRÄNDRINGAR

I samband med Parisavtalet 2015 kom världens länder överens om att den globala temperaturökningen ska hållas långt under två grader och att länderna gemensamt ska arbeta för att den ska stanna vid en och en halv grad.

Ett framgångsrikt genomförande av Parisavtalet förutsätter en övergång till en koldioxid-neutral ekonomi till omkring år 2050 och där-efter sannolikt ett behov av att avskilja koldioxid från atmosfären (negativa utsläpp). Effekterna av den globala uppvärmningen kommer att påverka världsekonomin med konsekvenser för företag inom många sektorer. Vissa sektorer kommer att behöva göra betydande investeringar, medan andra kommer att påverkas negativt på grund av ett förändrat klimat, förändrad klimatpolitik och förändringar i konsumenters efterfrågan.

## TASK FORCE ON CLIMATE-RELATED FINANCIAL DISCLOSURES (TCFD)

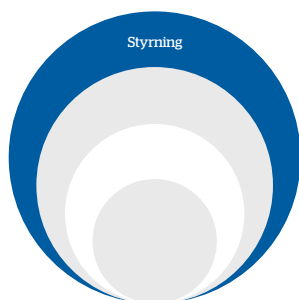
TCFD bildades 2015 med målet att åtgärda bristen på information rörande företags arbete med och hantering av klimatförändringarna. TCFD:s slutrapport innehåller rekommendationer om att företag ska lämna upplysningar kopplat till klimatförändringarna inom fyra områden: styrning, strategi, riskhantering samt mål och mätetal. Syftet är att hjälpa investerare och andra att förstå hur rapporterade organisationer värderar och hanterar sina klimatrelaterade risker och möjligheter.



## Handelsbanken Liv

Handelsbanken Liv Försäkringsaktiebolag (Handelsbanken Liv, org. nr 516401-8284) har sitt säte i Stockholm och är ett helägt dotterbolag till Svenska Handelsbanken AB (publ). Bolagets erbjudande omfattar långsiktigt sparande i livförsäkringar med placering i fonder eller depå samt trygghetsförsäkringar som skydd vid dödsfall, sjukdom och olycksfall. Handelsbanken Liv har också traditionella försäkringar inom sin förvaltning. Majoriteten av fondförsäkringskapitalet förvaltas av Handelsbankens fondbolag. Vid utgången av 2019 förvaltade Handelsbanken Liv 166 miljarder kronor för kundernas räkning. Denna redovisning omfattar delar av Handelsbanken Livs investeringserbjudande inom fondförsäkring och traditionell förvaltning Sverige.

# Styrning



Handelsbanken Liv ska bedriva en finansiellt sund och hållbar verksamhet samt uppmuntra och bidra till en hållbar utveckling. Handelsbanken Livs styrelse vägleder bolagets hållbarhetsarbete, inklusive klimatfrågor, via styrdokument och beslut om affärsplaner.

## STYRELSENS ROLL OCH ANSVAR

Handelsbanken Livs styrelse har det yttersta ansvaret för bolagets mål och strategier inom hållbarhetsområdet. Styrelsen beslutar om ramverk i form av policyer för hur bolaget styrs och övervakar verksamhetens implementering av hållbarhetsmål och ramverk. De agerar även på olika typer av avvikelser och riskrapporter från verksamheten.

Både policyn för ansvarsfulla investeringar och hållbarhetspolicyn beskriver att bolaget ska integrera finansiella, sociala och miljömässiga frågor i hela verksamheten. Bolagets kapitalförvaltning utgår från en placeringspolicy som sätter ramarna för bolagets placeringsverksamhet. Dessa ramar omfattar bland annat hur kapitalet får placeras och fastställer bolagets placeringskriterier. Hur bolaget ska utöva sitt aktieägaransvar har under året tydliggjorts och publicerats publikt på webben.

Styrelsen har fastställt ett övergripande mål om att verka för en hållbar omställning genom att minimera de negativa effekterna på klimatet till följd av de investeringar som bolaget gör. Styrelsen informeras kontinuerligt om arbetet med klimatfrågan som en del i det övergripande hållbarhetsarbetet.

## LEDNING OCH ORGANISATION

Ledningen följer löpande hållbarhetsarbetet och aktiviteter kopplade till klimatfrågan och rapporterar till styrelsen. Ledningen har i sin väsentlighetsanalys utifrån Agenda 2030 identifierat klimatet som den mest väsentliga hållbarhetsfrågan.

Under året fördjupade ledningen sina kunskaper kring klimatfrågor genom utbildningar och seminarier med extern expertis. Vd godkände och verksamheten implementerade nya riktlinjer för klimatfrågor i fondutvärderingen och

i placeringspolicyn för de traditionellt förvaltade portföljerna. Syftet med de nya riktlinjerna är att förtydliga hur klimatfrågan ska hanteras i investeringsverksamheten. Utgångspunkten är att Handelsbanken Liv ska fatta långsiktiga hållbara affärsbeslut där klimathänsyn är en integrerad del av beslutsunderlaget. Affärsbeslut ska inte fattas när den negativa påverkan på klimatet bedöms vara alltför stor. Detta gäller till exempel vid affärsutveckling i samband med investeringar och inköp.

Handelsbanken Liv är likt Handelsbanken en decentraliserad organisation där det åligger varje chef och medarbetare att följa bolagets styrdokument. I nedanstående tabell beskrivs på en övergripande nivå vilka roller och vilket ansvar som är kopplat till Handelsbanken Livs klimatarbete.

## På en övergripande nivå finns följande roller och ansvar kopplade till Handelsbanken Livs klimatarbete

<b>Styrelsen</b>	Har det yttersta ansvaret för översynen av bolagets klimatrelaterade risker och hur bolaget tar hänsyn till klimatförändringarna i samband med investeringsbeslut.
<b>Vd</b>	Fattar beslut om riktlinjer för hur bolaget tar hänsyn till klimatrelaterade risker och klimatförändringarna i samband med investeringsbeslut. Fattar även beslut om fonder och fondbolag som väljs in eller ut ur utbudet.
<b>Ledning</b>	Tar fram strategi och affärsplan där klimatarbetet är en integrerad del. Följer klimatarbetet och aktiviteter löpande.
<b>CFO</b>	Ansvarar för allokering och omplacering inom de traditionellt förvaltade portföljerna. Ansvarar även för uppföljning av utlagd verksamhet inom kapitalförvaltning.
<b>Riskchef</b>	Ansvarar för att följa och bevaka risker kopplade till hållbarhet.
<b>Hållbarhetschef</b>	Ansvarar för att driva och utveckla hur bolaget tar hänsyn till klimatförändringarna i samband med investeringsbeslut.
<b>Fondurvalskommitté</b> (Bestående av riskchef, juridik, vice vd, cfo, hållbarhetschef, fondansvarig, chef för marknad)	Sammanställer granskning och bereder underlag för beslut av fonder som ska väljas in eller tas bort ur fondsortimentet.
<b>Klimatteam</b> (Bestående av riskchef, vice vd, cfo, hållbarhetschef, complianceansvarig)	Ansvarar för att säkerställa att TCFD:s rekommendationer implementeras i verksamheten och rapporteringen.

## IMPLEMENTERING AV TCFD:S REKOMMENDATIONER

Handelsbanken Livs klimatteam har huvudansvaret för att implementera rekommendationerna från TCFD. Fokus har under året varit på kapitalförvaltningen och verksamhetsintegrering i affärsutvecklingen. I de affärsprocesser där klimatrisker och möjligheter bedömts ha en påverkan har beslutsunderlag och arbetssätt kompletterats med klimatrelaterade kriterier. Exempelvis har klimatperspektivet integrerats i processen för affärs- och produktutveckling samt i underlag för beredning av frågor för styrelse och ledningsbeslut. Klimatperspektivet har även integrerats i kapitalförvaltning av de traditionellt förvaltade portföljerna och i fondutvärderingen genom fördjupad klimatanalys i uppföljningen och striktare klimatkriterier.

När det gäller det förvaltade kapitalet har arbetet med klimatrelaterade risker och möjligheter främst fokuserat på noterade aktier och sektorspecifika omställningsrisker. Under året genomfördes utbildning i omställningsrisker och

klimatscenario med hjälp av extern expertis, fokus var på sektorer med stor exponering mot fossil utvinning och sektorer där stor del av kapitalet finns. Förbättringar genomfördes även vad gäller ränteplaceringar. Valmöjligheten för spararna i fondförsäkring utvidgades med flertalet räntefonder som investerar i klimatomställningen. Inom de traditionellt förvaltade portföljerna investeras nu aktie- och ränteportföljerna i enlighet med särskilda klimatkrav som exkluderar kol, olja och gas.

För att vidareutveckla implementeringen av TCFD:s rekommendationer kommer Handelsbanken Liv under 2020 fortsätta arbetet genom att:

- Vidareutveckla rapportering och uppföljning av klimatrelaterade risker och möjligheter i enlighet med kommande regelverk.
- Vidareutveckla ledningens och styrelsens styrdokument och uppföljning.
- Vidareutveckla integreringen av klimatfrågor i den långsiktiga affärsstrategin.

## Policyer och riktlinjer

### [Hållbarhetspolicy](#)

Policy för hållbarhet inom Handelsbanken Liv Försäkringsaktiebolag

### [Ansvarsfulla investeringar](#)

Policy för ansvarsfulla investeringar inom Handelsbanken Liv Försäkringsaktiebolag

### [Miljö och klimatförändring](#)

Miljö och klimatförändring – Handelsbankens riktlinjer

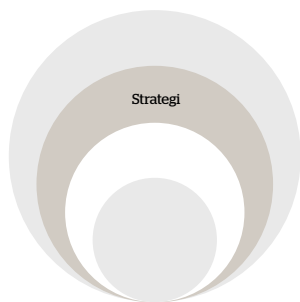
## Striktare kriterier med fokus på miljö och klimat

Under 2019 infördes striktare miljö- och klimatkriterier i fondurvalsprocessen. Kriterierna kommer att implementeras under 2020 med en tidsbestämd anpassningsperiod. Handelsbanken Liv väljer in fonder och fondbolag som:

- Tar hänsyn till miljö- och klimatförändringar i sin verksamhet och aktivt arbetar med en omställning i linje med Parisavtalet.
- Systematiskt arbetar med att reducera sin negativa påverkan på miljön samt bidrar till en transparent rapportering.
- Väljer bort investeringar i bolag med betydande verksamhet inom produktion och/eller distribution kopplat till utvinning av fossila bränslen. Principen att välja bort fossila bränslen kan undantas för bolag som är involverade i kraftgenerering och som ställer om sin verksamhet från fossil energiproduktion till förnybar.

Handelsbanken Liv undviker sedan tidigare investeringar i företag med betydande verksamhet inom brytning av kol eller i kraftbolag som har kol som stor energikälla. Vi uppmanar även fonderna till att redovisa sina koldioxidavtryck samt att upprätta hållbarhetsprofiler.

# Strategi



Handelsbanken Liv står bakom omställningen till en koldioxidneutral ekonomi i linje med Parisavtalet. Bolagets klimatstrategi utgår ifrån att ett ansvarsfullt agerande är en grundförutsättning för att kunna skapa långsiktigt värde. Långsiktiga affärsrelationer, lågt risktagande och kostnadsmedvetenhet är hörnstenar i affärskulturen.

Klimatförändringarna kommer att kunna få inverkan på Handelsbanken Livs avkastning och framtida lönsamhet. Arbetet med att hantera klimatrelaterade risker och möjligheter är därför viktigt och prioriterat. Handelsbanken Liv behöver kunna överblicka såväl storleken på den klimatpåverkan som fonderna vi investerar i åstadkommer via bolagen de investerar i samt hur fonderna påverkas av klimatförändringarna. Bolaget måste också skapa förutsättningar för kunderna att förstå de klimatrelaterade risker och möjligheter som finns i olika placeringsalternativ och på så sätt skapa ekonomisk trygghet. Handelsbanken Liv förväntar sig att affärspartners gör liknande ställningstaganden som bola-

get och att de driver sina verksamheter i linje med Parisavtalet samt rapporterar sin klimatpåverkan enligt TCFD:s rekommendationer.

## Grundläggande ansats för att möta klimatförändringarna

Handelsbanken Livs ansats för att möta klimatförändringarna utgår från tre aktiviteter:

- Reducera exponeringen mot fossila bränslen i våra investeringar.
- Öka investeringar i fonder som möjliggör en hållbar omställning.
- Påverka våra fondleverantörer att arbeta aktivt och systematiskt med sin klimatpåverkan.

Under året arbetade klimatteamet med att analysera och prioritera det stora antalet klimatrelaterade förändringsförslag som presenterats på olika nivåer inom EU utifrån effekter på bolagets strategi, mål och risknivå.

Nedan beskrivs processen som Handelsbanken Livs klimatteam tillämpat i arbetet med att implementera TCFDs rekommendationer.

## Strategisk process för att arbeta med klimatfrågor.



## 1. INTEGRERA KLIMATASPEKTER I INVESTERINGAR

Handelsbanken Liv arbetar med ansvarsfulla investeringar på tre huvudsakliga sätt; väljer in, väljer bort och påverkar fondbolag och fonder genom dialog. Tillvägagångssättet inom ansvarsfulla investeringar är integrerat i bolagets arbete med fondurval och utvärdering. Varje fondbolag utvärderas genom en kvalitativ analys som bland annat omfattar organisation, förvaltningsteam och investeringsmetodik. En förutsättning för att ett fondbolag och en fond ska kvalificeras är dessutom att de möter ett antal kvantitativa finansiella kriterier samt hållbarhets-kriterier. Under 2019 har striktare fondurvalskri-

terier för fossila bränslen införts för att säkerställa att det förvaltade kapitalet riktas mot investeringar som bidrar till ett koldioxid neutralt samhälle. Kriterierna kommer att implementeras under 2020 med en tidsbestämd anpassningsperiod.

### Resultat under året

Andelen fonder inom fondförsäkring i Sverige som väljer bort fossila bränslen har ökat från cirka 38 procent 2018 till cirka 86 procent 2019. Arbetet med att höja hållbarhetsprestandan har de senaste åren inneburit att fonder som inte levt upp till våra kriterier valts bort medan fonder som valts in visat högre betyg inom hållbarhet.

Fondutbudet har utökats med flera fonder med miljö- och klimatfokus, till exempel har räntefonderbjudandet stärkts.

Inom den traditionellt förvaltade portföljen valdes investeringar i kol, olja och gas bort i samtliga fonder i aktie- och ränteportföljen 2019. Att utesluta fossila bränslen och samtidigt vara med och investera i den omställning som krävs är ett arbete som pågår och som innebär en balansgång. Inom energisektorn är det exempelvis många bolag som både har förnybar energi och fossilbaserad energiproduktion. Exkludering av bolag med fossil energiproduktion medför begränsade möjligheter att investera i förnybar energi. Investeringar i delar av verksamheter

inom energibolag som driver en omställning förenlig med Parisavtalet vore önskvärd. De striktare klimatkriterierna som Handelsbanken Liv antagit under senare delen av 2019 medger möjlighet att investera i omställningsbolag.

Vi ser goda möjligheter att utveckla utvärderingsmetoden i takt med att mer data blir tillgänglig. Vi avser att fortsätta utveckla utvärderingsanalysen i linje med TCFD:s rekommendationer och att fördjupa analysen av sektorspecifika omställningsrisker och fysiska klimatrisker.

## 2. IDENTIFIERA VÄSENTLIGA KLIMATRELATERADE RISKER OCH MÖJLIGHETER

Handelsbanken Livs mest väsentliga klimatrelaterade risker och möjligheter är förknippade med bolagets investeringar i fonder. Det handlar både om påverkan på klimatet och om finansiella risker och möjligheter kopplade till klimatförändringen.

### Väsentliga klimatrelaterade risker

Klimatrelaterade risker är varierande, komplexa och ofta svåra att mäta. De är ojämnt spridda geografiskt och är relaterade till både själva omställningen till mindre utsläpp av växthusgaser (omställningsrisker) och de fysiska konsekvenserna av utsläppen av växthusgaser (fysiska risker). Grundprincipen är att en snabbare minskning av utsläppen av växthusgaser leder till större omställningsrisk och mindre fysisk risk, och omvänt leder en långsammare minskning av utsläpp till lägre omställningsrisk men högre fysisk risk.

På kort och medellång sikt (1–10 år) ser bolaget betydande omställningsrisker inom den fossila bränsleindustrin och har sett hur risker byggs upp under många år, särskilt inom kolinindustrin. På medellång till lång sikt (3–30 år) kommer troligen fysiska risker att börja få betydande konsekvenser för företag. Företag och affärliv påverkas redan av förändringar i vädret och de stigande kostnaderna på grund av extrema väderförhållanden. Effekterna är svåra att uppskatta och fler analyser är därför nödvändiga. Omställningsrisker finns också inom högemissionssektorer som cement och stål. Högre kostnader för utsläpp av växthusgaser och system för utsläppsrätter kommer att sätta många företag inom dessa sektorer under tryck att öka investeringarna för att minska utsläppen och därmed hålla kostnaderna nere.

Klimatförändringarna bedöms kunna påverka Handelsbanken Livs portföljer och möjligheterna att generera långsiktig avkastning till kunderna.

För att identifiera i vilka sektorer och portföljer

klimatförändringarna kan få störst påverkan på kort, mellan och långsikt har en uppifrån-och-när-ansats tillämpats. Genom att kartlägga och analysera de klimatrelaterade risker som Handelsbanken Livs portföljer är mest exponerade mot har ett systematiskt arbete initierats. Utöver de mest fossilintensiva sektorerna har även de sektorer där bolaget har investerat mest kapital analyserats. För att få en inblick i vilka risker som kan uppstå till följd av klimatförändringarna har såväl bolags- och sektoranalys som regionala förhållanden undersökts. Indirekta effekter av klimatrisker inom exempelvis fastighets-, finans-, livsmedels- och jordbrukssektorerna kommer att ha en påverkan på fondinnehaven som investerat i dessa sektorer. En del i arbetet har varit att höja kunskapsnivån och säkerställa datakvalitet och analystillgänglighet. För att säkerställa att analysen utgår ifrån en vetenskaplig grund så har samarbete skett med extern expertis i kombination med koncernens specialister. En slutsats från 2019 års arbete är att transparent klimatrapportering från bolagen som ingår i portföljerna är en nyckel till att uppskatta klimatriskerna och motståndskraften i investerat kapital.

### Väsentliga klimatrelaterade möjligheter

Handelsbanken Liv bedömer att det finns goda möjligheter att identifiera investeringar i innovativa affärsmodeller som fokuserar på att ersätta de produkter och tjänster som ger upphov till klimatförändringen. Handelsbanken Liv har till exempel ökat investeringarna i fonder som stödjer hållbara och gröna projekt, företag och bostäder.

Investeringar i innovationer och företag som är med och löser de omställningsrisker samhället står inför skapar hållbart värde och ger möjlighet till god avkastning. Handelsbanken Liv väljer fondleverantörer till investeringserbudandet som stödjer FN:s principer för ansvarfulla investeringar och som integrerar hållbarhets- och klimataspekter i sin förvaltning. Det innebär att Handelsbanken Liv som långsiktig kapitalägare premierar att välja in fonder till utbudet som förvaltas på ett sätt där långsiktigt hållbara affärsmodeller identifieras. EU:s handlingsplan för hållbara finanser är ytterligare en kraft som driver kapitalflöden till mer klimatvänliga investeringar och som kommer att möjliggöra tillgång på jämförbara och enhetliga data inom området för såväl investerare som försäkringssparare. Handelsbanken Liv följer och engagerar sig i utvecklingen av de regelverk som berörs av EU:s handlingsplan för hållbara finanser.

## Investeringserbudandets olika produkter

Handelsbanken Livs investeringserbudande tar hänsyn till klimatfrågor på olika sätt:

### Fondförsäkring

- Fondurvalsprocess där hållbarhet och klimathänsyn premieras.
- Minskad exponering mot fossila bränslen.
- Ökad exponering mot investeringar i lösningar för ett hållbart energisystem.
- Påverkansarbete med klimatfokus.
- I fondförsäkring tillhandahåller Handelsbanken Liv ett hållbarhetsgranskat fondbud.

### Traditionell försäkring

- Integrering av hållbarhetsaspekter i placeringsriktlinjer.
- Minskad exponering mot fossila bränslen.
- Ökad exponering mot investeringar i lösningar för ett hållbart energisystem.
- Påverkansarbete med klimatfokus.
- I traditionell försäkring förvaltas pensionskapitalet enligt ett placeringsreglemente inom diskretionär förvaltning.

### Depåförsäkring

- Policy för ansvarfulla investeringar omfattar hela investeringserbudandet även om graden av påverkan varierar.
- I depåförsäkring är det försäkringstagaren som väljer placeringar och inte bolaget.

### 3. FÖRSTÅ EFFEKTERNA AV IDENTIFIERADE RISKER OCH MÖJLIGHETER

För att bättre förstå effekterna av de identifierade klimatrelaterade riskerna och möjligheterna använder Handelsbanken Liv scenarioanalyser och stresstester. En scenarioanalys ska ge en indikation på hur bolagets strategi och finansiella planering påverkas vid olika tänkbara framtida temperaturhöjningar (scenarier). Ett stresstest ska visa bolagets motståndskraft mot klimatrelaterade risker. Finans- och försäkringssektorn är under snabb utveckling där nya verktyg och metoder växer fram. Behovet av framåtblickande scenarioanalyser som ökar förståelsen för klimatrisker och som kan bidra till utveckling av investeringsstrategier och påverkansdialoger har uppmärksammats av TCFD.

2017 inleddes ett samarbete med tankesmedjan 2° Investing Initiative som är specialiserad på att analysera finansiella klimatrisker kopplade till noterade aktier och företagsobligationer. 2° Investing Initiative har utvecklat ett klimat-scenarioanalysverktyg "Paris Agreement Climate Transition Assessment" (PACTA) som

användes för att analysera investeringar i energiproduktion, bilproduktion och utvinning av fossila bränslen.

#### Resultat och åtgärder

Under 2018 och 2019 genomförde Handelsbanken Liv uppföljande portföljanalyser med hjälp av PACTA-verktyget. Portföljanalyserna visade att bolagets aktieportfölj i traditionell förvaltning och aktiefondsutbudet i fondförsäkring i Sverige har låg exponering mot samtliga sektorer som undersöks. De sektorer som undersöks är dock de som står för störst utsläpp av växthusgaser.

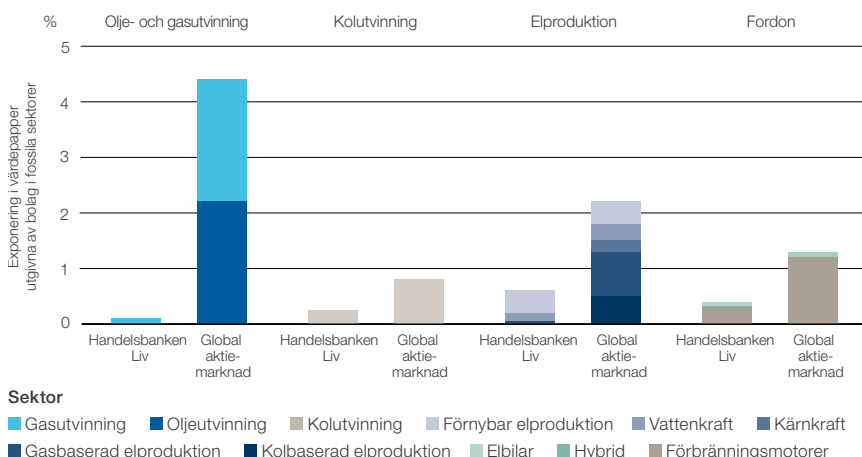
Resultat visar att de oljebolag som finns i innehavet inte har den omställningsplan för de närmaste fem åren som IEA förespråkar i sina scenarier och som ligger till grund för PACTA-analysen. Dialog och påverkansarbete med våra fondleverantörer visar att möjligheten att påverka bolag inom den fossila sektorn är begränsade. Under 2019 antogs striktare miljö- och klimatkriterier som exkluderar kol, olja och gas. 86 procent av fonderna följer dessa kriterier

och implementeringen på resterande utbud fortsätter under 2020 med tidsbestämd anpassningsperiod. Dessutom vidareutvecklades uppföljningen av fondutbudet för att följa klimatrisker med ytterligare indikatorer. För oss blir påverkansarbetet ett viktigt verktyg för att identifiera och hantera klimatrisker kopplat till sektorn. Arbetet med klimatscenarioanalysen kommer utvecklas och förfinas under de kommande åren. Möjligheten att genomlysna en större del av kapitalet är en av nycklarna till bättre framåtblickande stresstester. Jämfört med föregående år har Handelsbanken Liv genomlyst en större del av det förvaltade kapitalet inom fondförsäkring genom att inkludera även allokeringsfondernas aktieinnehav i analysen.

Klimatteamet inom Handelsbanken Liv ansvarar för det fortsatta arbetet med klimatanalysen. Att undersöka omställningsrisker för fler sektorer är ett viktigt område. Under de närmaste åren kommer klimatanalysen att fördjupas och täcka en större del av investeringserbjudandet.

### Låg exponering mot olika klimatpåverkande teknologier

Aktiefondutbud i fondförsäkring och traditionell försäkring jämfört med global aktiemarknad.



### Associerad temperaturförändring 2024 utifrån de underliggande bolagens förändrade produktionsplaner

	Elproduktion				Utvinning		Fordon	
	Kolbaserad elproduktion	Gasbaserad elproduktion	Förnybar elproduktion	Kärnkraftsbaserad elproduktion	Oljeutvinning	Gasutvinning	Förbränningsmotorer	Elbilar
Totalt innehav aktier	2-2,7°C	2-2,7°C	1,75-2°C	>3,2°C	>3,2°C	< 1,75°C	2-2,7°C	2-2,7°C



#### 4. UPPSKATTA PÅVERKAN PÅ FÖRVALTAT KAPITAL OCH BEDÖMA MOTSTÅNDSKRAFTEN I PORTFÖLJEN

Under 2019 tog den engelska centralbanken, Bank of England, tillsammans med 2<sup>o</sup> Investing Initiative fram klimatstresstester för de engelska försäkringsbolagen. Dessa tester tillämpar chockparametrar som utgår från tre olika klimat-scenarion A, B och C samt två olika typer av klimatrisker: omställningsrisker och fysiska klimatrisker. Stresstesten omfattar innehav i noterade aktier och företagsobligationer. Beräkningarna görs på förändringar i värdet på tillgången utifrån scenariots påverkan på innehav i olika sektorer samt på portföljens exponering i innehav i varje sektor.

##### Klimatstresstest på Handelsbanken Livs fondinnehav

Handelsbanken Livs fondinnehav har under året testats med hjälp av Bank of Englands stresstest. Omställningsrisker i sektorer med stor exponering i Handelsbanken Livs förvaltade kapitalet har analyserats för att förstå vilka

klimatutmaningar olika sektorer står inför. Underlaget som används för klimatstresstest är det noterade aktieinnehavet i förvaltad kapital inom fondförsäkring Sverige och traditionell förvaltning.

##### Resultat och åtgärder

Resultatet från stresstesterna bekräftar att Handelsbanken Livs exponering mot fossila sektorer är låg. Effekten av olika omställnings-scenarion inom fossiltunga sektorer som kol, olja och gas förväntas inte påverka avkastningen på det förvaltade kapitalet i lika hög utsträckning som sektorer med indirekt koppling till fossila bränslen.

Handelsbankenkoncernens experter och analytiker inom exempelvis jordbruks-, skogsfastighets- och livsmedelssektorn har deltagit i arbetsmöten för att fördjupa kunskapen inom klimatteamet om utmaningar och möjligheter på såväl bolags- som sektornivå. Därtill har kunskaphöjande aktiviteter i form av klimatutbildning med hjälp av externa klimatexperter anordnats vid två tillfällen under året. Syftet har

varit att öka förståelsen för de antaganden som ligger till grund för olika klimatscenarion.

Under året har ett arbete påbörjats för att vidareutveckla klimatanalysen i fondutvärderingen. Syftet är att bättre fånga omställningsrisker och fysiska klimatrisker. En genomgång har gjorts av den klimatdata som finns tillgänglig i de analysverktyg som används inom Handelsbanken Liv och i bankens kapitalförvaltningsverksamhet. Flertalet nya analysverktyg och dataleverantörer har bjudits in för att komplettera med ytterligare klimatdata. Handelsbanken Liv har skickat ut en riktad enkät till de fondbolag som Handelsbanken Liv arbetar med för att få en bild av hur aktivt arbetet med klimatrelaterade risker och möjligheter är i deras investeringsverksamhet och om de börjat rapportera detta.

I Handelsbanken Livs egna risk- och solvensbedömning (ORSA) rapport för 2019 finns analys av effekterna utifrån stresstestets tre scenarion med.

#### 5. VIDAREUTVECKLA PROCESSEN

##### Sektorer med störst påverkan på Handelsbanken Livs förvaltade kapital utifrån Bank of England stresstest:

Scenario	Scenario A – år 2022	Scenario B – år 2050	Scenario C – år 2100
1	Jordbrukssektorn -1,50%	Övriga sektorer -1,80%	Övriga sektorer -4,40%
2	Livsmedelssektorn -0,50%	Jordbrukssektorn -1,30%	Fastighetssektorn -0,70%
3	Fordon med förbränningsmotorer -0,35%	Livsmedelssektorn -0,50%	Jordbrukssektorn -0,50%

##### Övergripande beskrivning av Bank of Englands stresstest:

Scenario	Viktiga antaganden	Temperaturökning	Påverkansår
A	Plötslig oordnad övergång (minsky moment) som följer av snabba globala handlingar och policyer	Under 2° år 2100	2022
B	Långsiktiga ordnade övergångar som i stort är i linje med Parisavtalet	Långt under 2°C år 2100	2050
C	Inga övergångar och en fortsättning av nuvarande policytrender	Överstiger 4°C år 2100	2100

Handelsbanken Liv uppmuntrar användning av analysverktyg likt PACTA och Bank of Englands stresstest som hjälper kapitalägare att mer framåtblickande granska sina innehav. Vi kommer fortsätta att utveckla arbetssätt och analysmetoder för att identifiera och hantera klimatrisker.

För oss innebär slutsatserna att vi framöver:

- Fortsätter minska exponering mot fossila sektorer.
- Följer bästa praxis av metodik för att säkerställa att det förvaltade kapitalet når Parisavtalet.
- Fortsätter kartlägga och analysera sektorspecifika omställningsrisker
- Kontinuerligt utvecklar klimatanalysen i löpande fondutvärderingen.

- Säkerställer relevanta fondurvalskriterier för att möjliggöra investeringar som bidrar till omställning i fler sektorer.
- Ökad dialog med fondleverantörer för transparent klimatrapportering och reducerad klimatpåverkan.

# Riskhantering



Handelsbanken Liv har låg risktolerans och en restriktiv syn på risk. Det innebär att affärer med hög risk undviks och att bolaget löpande strävar efter att minska risknivåerna. Handelsbanken Liv har god kontroll över de risker som är förknippade med verksamheten och förebygger oväntade eller oönskade resultat effekter samt verkar för låg resultatvariation.

## RISKBEDÖMNING

Handelsbanken Liv identifierar klimatrelaterade risker utifrån klimatanalyser, dialoger med fondbolag som bolaget samarbetar med, omvärldsanalyser och verksamhetens egen kunskap inom klimatområdet.

Riskerna i verksamheten har klassificerats i tre huvudområden där klimatrelaterade risker i varierande grad ingår i samtliga riskkategorier:

- Finansiella risker
- Försäkringsrisker
- Operativa risker.

Utvärderingen av identifierade risker sker med hänsyn taget till sannolikheten att risken inträffar och konsekvensen om risken inträffar. För vissa risker kan konsekvenserna kvantifieras, medan andra inte går att kvantifiera.

Som en del i den etablerade riskhanteringsprocessen får styrelsen kvartalsvisa rapporter om verksamhetens klimatrelaterade risker. Därutöver får styrelsen en årlig ORSA-rapport där klimatrisker ingår. ORSA-rapporten är ett underlag för strategi- och affärsutveckling och ingår som en del i det årliga affärsplaneringsarbetet.

## Process för att identifiera klimatrisker

God intern styrning och internkontroll är förutsättningar för att Handelsbanken Liv ska ha en tillfredställande riskhantering. Bolagets riskhantering regleras på styrelsenivå främst genom styrdokumenterna gällande riskhantering, ORSA,

försäkringstekniska riktlinjer, ansvarsfulla investeringar samt placeringspolicy.

För att identifiera risker kopplade till Handelsbanken Livs investeringserbjudande har bolaget en fondurvals- och utvärderingsprocess samt identifierade grundläggande hållbarhetskriterier. Kriterierna har sin utgångspunkt i policyer och riktlinjer som styr arbetet med ansvarsfulla investeringar.

Handelsbanken Liv undviker fonder med investeringar i företag med betydande verksamhet inom brytning av förbränningskol eller i kraftbolag som har förbränningskol som stor energikälla. Under 2019 har striktare fondurvalskriterier för fossila bränslen införts för att säkerställa att det förvaltade kapitalet riktas mot investeringar som bidrar till ett koldioxid neutralt samhälle. Kriterierna kommer att implementeras under 2020 med en tidsbestämd anpassningsperiod.

När en fond i Handelsbanken Livs urval inte längre uppfyller bolagets kvantitativa eller kvalitativa grundkrav kan fondurvalskommittén besluta att fonden ska sättas under särskild bevakning. En dialog upprättas med berört fondbolag och fondförvaltare där Handelsbanken Liv framför sina synpunkter. Fonder satta under särskild bevakning följs upp och avyttras om inte önskad förbättring sker. Underlaget bereds av bolagets fondurvalskommitté och beslutet fattas av Handelsbanken Livs Vd.

## Dialog viktigt verktyg

Under 2019 har Handelsbanken Liv skickat ut en klimatenkät till de åtta fondbolag som erbjuder fonder på Handelsbanken Livs fondplattform. Resultatet är viktigt för vidareutvecklingen av klimatanalysen i fondutvärderingen. Granskningen visar bland annat att:

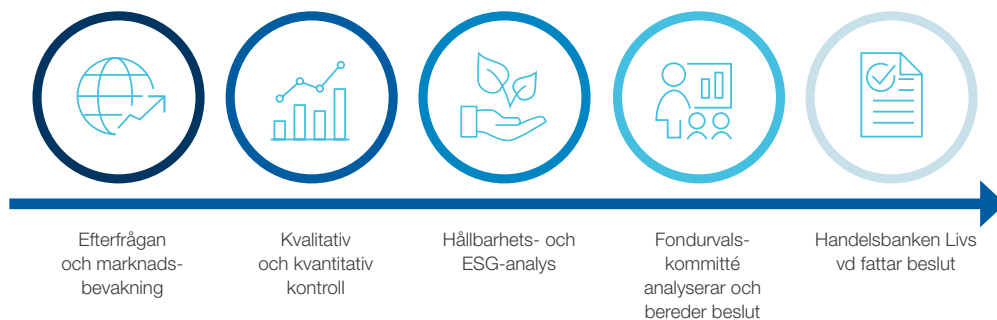
- Sex av åtta fondbolag har uppskattat risken i sina portföljer utifrån ett tvågraders scenario.
- Fem av åtta fondbolag uppger att de tar hänsyn till klimatrisker i sin portföljförvaltning och att de har påbörjat rapportering av klimatrelaterad information i enlighet med TCFD:s rekommendationer.
- Cirka 99 procent av förvaltad kapital återfanns 2019 i fondbolag som tar hänsyn till klimatrisker i sina portföljer och som har påbörjat klimatrapportering.

## Fortsatt arbete

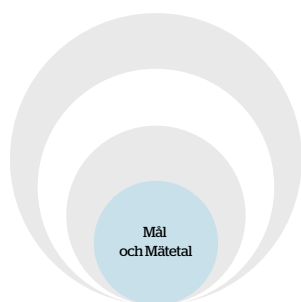
Under 2020 kommer Handelsbanken Liv att arbeta med att:

- Öka påverkansarbetet gentemot fondleverantörer.
- Vidareutveckla klimatriskrapporteringen i den årliga ORSA-rapporten.
- Påbörja implementeringen av kommande EU-regelverk inom hållbara finanser.

## Process för fondutvärdering i Handelsbanken Liv



# Mål och mätetal



Handelsbanken Liv har ett övergripande mål om att minska de negativa effekterna på klimatet som verksamheten ger upphov till genom de investeringar som bolaget gör.

## Koldioxidavtryck

Sedan 2016 följer Handelsbanken Liv fond-erbjudandets koldioxidavtryck genom de koldioxidutsläpp som genereras hos de företag som fonderna investerar i. Dialog sker fort-löpande med de fondleverantörer som har haft höga koldioxidutsläpp. Målet är att få alla leverantörer att redovisa sina koldioxidavtryck. Exkludering av bolag involverade i fossila bränslen leder till lägre koldioxidavtryck för fonder med branscher som har stort koldioxidutsläpp.

Handelsbanken Liv redovisar koldioxidavtrycket med hjälp av fyra mätetal. Tre av mätetalen beräknas utifrån fonderna i utbudet/ den traditionella portföljens ägarandel i fonderna. Det fjärde måttet är ett viktat medeltal, vilket rapporteras i enlighet med rekommendationer från TCFD. Beräkningarna av koldioxidavtryck sker med hjälp av data från ISS Ethix där direkta utsläpp, scope 1, och indirekta utsläpp från energi, scope 2 ingår. Grundenheten för redovisningen är antal ton koldioxidkvalitenter (tCO<sub>2</sub>e).

I tabellen nedan redovisas Handelsbanken Livs koldioxidavtryck enligt ovanstående mått för aktie- och räntefonderna som återfinns inom fondförsäkring samt traditionellt förvaltade portföljer.

Som en del i Handelsbanken Livs miljöarbete klimatkompenseras de indirekta koldioxidutsläpp (scope 2) som den egna verksamheten genererar.

## Resultat och åtgärder

Under 2019 har Handelsbanken Liv sänkt koldioxidavtrycket i det förvaltade kapitalet i aktiefonder kopplat till fondförsäkring och traditionell försäkring i Sverige. Koldioxidmålet som viktat medeltal har minskat från 14 ton CO<sub>2</sub>e/mnkr 2018 till 11 CO<sub>2</sub>e/mnkr 2019.

Andelen fonder som väljer bort fossila bränslen har under motsvarande period ökat från 38 procent till 68 procent inom fondförsäkring där största delen av förvaltad kapital återfinns. Fossila sektorer som kol, olja och gas har hög koldioxidintensitet vilket tidigare år gett ett högre koldioxidavtryck. Även jämfört med globalt aktieindex är Handelsbanken Livs koldioxidavtryck lägre i samtliga tre mått som redovisas. Detta illustreras i stapeldiagrammet nedan.

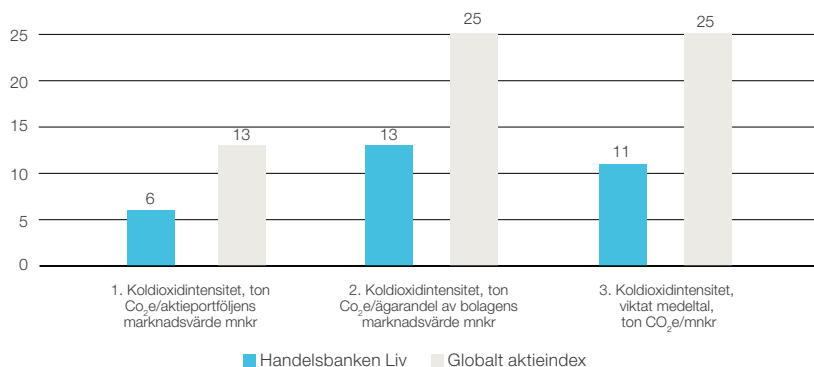
Som del i påverkansarbetet har Handelsbanken Liv under året haft dialog med de fondbolag vi samarbetar med för att kartlägga och uppmuntra till ökad transparens kring klimatre-

laterade finansiella upplysningar. Handelsbanken Liv efterfrågar koldioxidavtryck från alla de fonder som finns inom bolagets erbjudande. De koldioxidavtryck som Handelsbanken Liv i dag har möjlighet att följa upp visar hur mycket koldioxid bolagen i fonderna själva släpper ut från den egna verksamheten samt från inköpt energi (scope 1 och scope 2). Handelsbanken Liv ser behovet av att utveckla metoderna för att beräkna klimatpåverkan. Nuvarande metoder visar inte heller hur väl en fond eller portfölj är positionerad mot eller bidrar till ett mer koldioxidnått samhälle.

## Koldioxidavtryck 2019 och 2018

	2019-12-31	2018-12-31
Totala koldioxidavtryck (scope 1 och 2), ton CO <sub>2</sub> e	582 754	620 224
Koldioxidintensitet, ton CO <sub>2</sub> e/aktieportföljens marknadsvärde mnkr	6	9
Koldioxidintensitet, ton CO <sub>2</sub> e/ägarandel av bolagens omsättning mnkr	13	15
Koldioxidintensitet, viktat medeltal, ton CO <sub>2</sub> e/mnkr	11	14

## Koldioxidavtryck i jämförelse med globalt aktieindex 2019

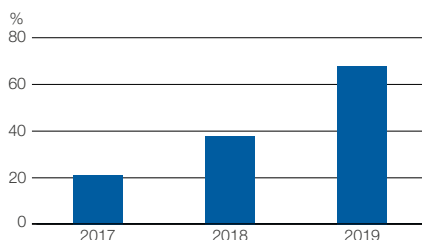


Handelsbanken Liv vill bidra till ökad transparens och utveckling av verktyg och metoder för att bättre mäta och hantera klimatrelaterade risker och möjligheter, såsom koldioxidavtryck och klimatrelaterade scenarioanalyser.

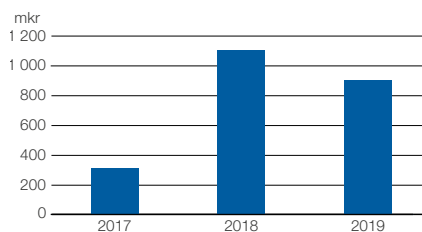
För närvarande använder Handelsbanken Liv andelen fonder som undviker fossila bränslen (kol, olja, gas) som ett nyckeltal för att följa de klimatrelaterade risker som påverkar bolaget.

Andelen fonder i fondutbudet som undviker fossila bränslen har ökat från cirka 21 procent 2017 till cirka 86 procent per 2019. Inom ränteportföljen för traditionell förvaltning med garanterade åtaganden har andelen gröna obligationer ökat från cirka 310 miljoner kronor 2017 till cirka 900 miljoner kronor 2019.

**Andel fonder som undviker fossila bränslen i fondförsäkring i Sverige**



**Investeringar i gröna obligationer inom traditionell förvaltning, mkr**



### En del av lösningen

I den här rapporten om klimatrelaterade finansiella upplysningar beskriver Handelsbanken Liv det pågående arbetet med att strukturerat integrera hållbarhet och klimataspekter i styrning, strategi och riskhantering samt i mål och mätetal inom försäkringsverksamhetens investeringsportföljer. Handelsbanken Liv vill uppmuntra våra fondleverantörer att liksom oss bidra till en mer transparent finansmarknad genom att tillämpa rapporteringsramverket från TCFD. Handelsbanken Liv vill vara en del av lösningen och samarbetar i branschgemensamma initiativ för att identifiera metoder och verktyg som hjälper till att ställa om investeringarna i linje med Parisavtalets klimatmål.

För mer information om hållbarhetsarbetet se [handelsbanken.com/ansvarsfulla-investeringar](https://handelsbanken.com/ansvarsfulla-investeringar)

Denna information ges ut som en service till Handelsbankens kunder. Syftet är att ge allmän information och kan alltså inte ensamt utgöra underlag för investeringsbeslut. Handelsbanken Liv anser att de källor och bearbetningsmetoder som vi använt oss av vid utarbetandet av analyser är tillförlitliga. Vi påtar oss dock inget ansvar för riktigheten eller fullständigheten i prognoser eller analyser eller för eventuella brister i källmaterialet. Handelsbanken svarar inte för förluster som kan tänkas uppkomma genom att någon följer vad som sagts i denna publikation eller använder sig av häri lämnade uppgifter. En fonds historiska avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De pengar som placeras i fonden kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta kapitalet. På [handelsbanken.se/fonder](https://handelsbanken.se/fonder) finner du information och faktablad. För mer information hänvisas till [handelsbanken.com/hallbarhet](https://handelsbanken.com/hallbarhet) och [handelsbanken.com/ansvarsfulla-investeringar](https://handelsbanken.com/ansvarsfulla-investeringar).

